

A'dan **Z**'ye
Çocuk
Sağlığı

A'dan Z'ye Çocuk Sağlığı

Ebeveynler İçin 0-10 Yaş Çocuk Sağlığı Rehberi

Jeremy Friedman, MB.ChB, FRCPC, FAAP,
Natasha Saunders, MD, MSc, FRCPC,
ve **Dr. Norman Saunders, MD, FRCPC**

The Hospital for Sick Children

Çeviri Editörü
Muhteşem Erol YAYLA

© Copyright 2023

Bu kitabın, basım, yayın ve satış hakları Akademisyen Kitabevi A.Ş.'ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kağıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçlı kullanılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

Orijinal ISBN
9780778804604

ISBN
978-625-399-267-5

Orijinal Adı
The A to Z of Children's Health

Kitap Adı
A'dan Z'ye Çocuk Sağlığı

Yazarlar
Jeremy Friedman
Natasha Saunders
Norman Saunders

Çeviri Editörü
Muhteşem Erol YAYLA
ORCID iD: 0000-0002-6628-8954

Yayın Koordinatörü
Yasin Dilmen

Çeviren
Halil Doğan AYDOĞAN

Yayıncı Sertifika No
47518

Bisac Code
MED000000

Sayfa ve Kapak Tasarımı
Akademisyen Dizgi Ünitesi

DOI
10.37609/akya.2701

Baskı ve Cilt
Vadi Matbaacılık

Kütüphane Kimlik Kartı

Friedman, Jeremy. Saunders, Natasha ve diğer.
A'dan Z'ye Çocuk Sağlığı / Jeremy Friedman, Natasha Saunders, Norman Saunders,
çev. edt ; Muhteşem Erol Yayla, çeviren : Halil Doğan Aydoğan.
Ankara : Akademisyen Yayınevi Kitabevi, 2023.
449 s. : fotoğ, şekil, tablo. ; 195x275 mm.
Özgün eser adı : The A to Z of Children's Health.
Kaynakça ve İndeks var.
ISBN 9786253992675
1. Tıp.

UYARI

Bu üründe yer alan bilgiler sadece lisanslı tıbbi çalışanlar için kaynak olarak sunulmuştur. Herhangi bir konuda profesyonel tıbbi danışmanlık veya tıbbi tanı amacıyla kullanılmamalıdır. Akademisyen Kitabevi ve alıcı arasında herhangi bir şekilde doktor-hasta, terapist-hasta ve/veya başka bir sağlık sunum hizmeti ilişkisi oluşturmaz. Bu ürün profesyonel tıbbi kararların eşleniği veya yedeği değildir. Akademisyen Kitabevi ve bağlı şirketleri, yazarları, katılımcıları, partnerleri ve sponsorları ürün bilgilerine dayalı olarak yapılan bütün uygulamalardan doğan, insanlarda ve cihazlarda yaralanma ve/veya hasarlardan sorumlu değildir.

İlaçların veya başka kimyasalların reçete edildiği durumlarda, tavsiye edilen dozunu, ilacın uygulanacak süresi, yöntemi ve kontraendikasyonlarını belirlemek için, okuyucuya üretici tarafından her ilaca dair sunulan güncel ürün bilgisini kontrol etmesi tavsiye edilmektedir. Dozun ve hasta için en uygun tedavinin belirlenmesi, tedavi eden hekimin hastaya dair bilgi ve tecrübelerine dayanarak oluşturması, hekimin kendi sorumluluğundadır.

Akademisyen Kitabevi, üçüncü bir taraf tarafından yapılan ürüne dair değişiklikler, tekrar paketlemeler ve özelleştirmelerden sorumlu değildir.

GENEL DAĞITIM
Akademisyen Kitabevi A.Ş.

Halk Sokak 5 / A Yenışehir / Ankara

Tel: 0312 431 16 33

siparis@akademisyen.com

www.akademisyen.com

*Koşulsuz sevgileri,
bilgelikleri ve her günü dolu dolu yaşama
tutkularıyla bana rehberlik eden ailem Norman ve Lynn Saunders'a.
Birinin isteyebileceği en iyi ve en destekleyici eş olan kocam Justin Fluit'e.
Ve bana anne olmayı ne kadar sevdiğimi her gün hatırlatan
çocuklarım Nathan ve Hailey Fluit'e.*

- NRS

*Harika bir meslektaş, arkadaş ve ilham kaynağı olan Norman Saunders'a.
Adan Z'ye her şeyim: Shelley, Sam ve Dani'ye*

-JNF

Katkıda Bulunan Yazarlar

Sherri Adams, NP-Paediatrics, MSN, CPNP

Çocuk Sağlığı Bölümü
The Hospital for Sick Children
Yardımcı Öğretim Üyesi
Hemşirelik Fakültesi
Toronto Üniversitesi

Carolyn Beck, MD, MSc, FRCPC

Çocuk Sağlığı Bölümü
The Hospital for Sick Children
Doçent
Tıp Fakültesi
Toronto Üniversitesi

Stacey Bernstein, MD, FRCPC

Çocuk Sağlığı Bölümü
The Hospital for Sick Children
Doçent
Tıp Fakültesi
Toronto Üniversitesi

Zia Bismilla, MD, MEd, FRCPC

Çocuk Sağlığı Bölümü
The Hospital for Sick Children
Yardımcı Doçent
Tıp Fakültesi
Toronto Üniversitesi

Mark Feldman, MD, FRCPC

Çocuk Sağlığı Bölümü
The Hospital for Sick Children
Doçent
Tıp Fakültesi
Toronto Üniversitesi

Jeremy Friedman, MB.ChB, FRCPC, FAAP

Çocuk Sağlığı Yardımcı Başhekim, Çocuk Sağlığı
Ana Bilim Dalı
Çocuk Sağlığı Bölümü Başkanı
The Hospital for Sick Children
Profesör
Tıp Fakültesi
Toronto Üniversitesi

Beth Gamulka, MDCM, FRCPC

Çocuk Sağlığı Bölümü
The Hospital for Sick Children
Yardımcı Doçent
Tıp Fakültesi
Toronto Üniversitesi

Sheila Jacobson, MBBCh, FRCPC

Çocuk Sağlığı Bölümü
The Hospital for Sick Children
Yardımcı Doçent
Tıp Fakültesi
Toronto Üniversitesi

Irene Lara-Corrales, MSc, MD

Dermatoloji Ana Bilim Dalı
Çocuk Sağlığı Bölümü
The Hospital for Sick Children
Yardımcı Doçent
Tıp Fakültesi
Toronto Üniversitesi

Elena Pope, MD, FRCPC

Dermatoloji Ana Bilim Dalı Başkanı
Çocuk Sağlığı Bölümü
The Hospital for Sick Children
Doçent
Tıp Fakültesi
Toronto Üniversitesi

Daniel Roth, MD, PhD, FRCPC

Çocuk Sağlığı Bölümü
The Hospital for Sick Children
Yardımcı Doçent
Tıp Fakültesi
Toronto Üniversitesi

Natasha Saunders, MSc, MD, FRCPC

Çocuk Sağlığı ve Acil Tıp Bölümleri
The Hospital for Sick Children
Genel Çocuk Sağlığı Öğretim Görevlisi
Tıp Fakültesi
Toronto Üniversitesi

Norman Saunders, MD, FRCPC

Çocuk Sağlığı Bölümü
The Hospital for Sick Children
Doçent
Tıp Fakültesi
Toronto Üniversitesi

Michael Weinstein, MD, FRCPC

Çocuk Sağlığı Bölümü
The Hospital for Sick Children
Doçent
Tıp Fakültesi
Toronto Üniversitesi

İÇİNDEKİLER

Bu içindekiler tablosunda, çocuğunuzla ilgilenirken ihtiyaç duyduğunuz bilgileri mümkün olduğunca kolay bulmanız için ilgili rahatsızlıklara çapraz referanslar içeren semptom bölümleri yer almaktadır. Semptom bölümleri kalın yazı tipiyle yazılmıştır.

Giriş	14	Arı ve Yaban Arısı Sokmaları	75
Karın Ağrısı (Akut)	18	Doğum Lekeleri	79
Karın Ağrısı (Kronik veya Tekrarlayan)	25	Isırıklar (Hayvan ve İnsan)	84
Alerjik Rinit (Saman Nezlesi)	38	Kanlı Dışkı	89
Alerjiler ve Gıda İntoleransları	41	Emzirme Sorunları	93
Ayak Bileği Yaralanmaları	49	Morluklar	98
Kaygılar, Korkular ve Fobiler	51	Zorbalık ve Siber Zorbalık	102
Kol Yaralanmaları (Kırıklar, Dirsek Çıkıkları)	54	Yanık	104
Dikkat Eksikliği Hiperaktivite Bozukluğu (DEHB)	58	Göğüs Ağrısı	108
Otizm (Otizm Spektrum Bozukluğu)	64	Boğulma ve Aspirasyon	112
Sırt Ağrısı	67	Kolik	117
İdrar Kaçırma (Enürezis)	70	Soğuk Algınlığı (Nezle, Üst Solunum Yolu Enfeksiyonu)	120
		Kabızlık	124

Öksürük	132	Hıçkırık.....	233
Ağlama	140	Ayak Tırnağı Batması	235
Yırtıklar (Kesikler), Sıyrıklar ve Yaralar ...	144	Böcek Isırığı	237
Dehidrasyon	150	İçe Basma (Güvercin Parmağı) ve Dışa Basma.....	241
Gelişimsel Gecikme.....	155	Kaşıntı (Deri ve Saç Derisi)	243
Pişik (Bez Dermatiti)	160	Sarılık.....	250
İshal	164	Diz Yaralanmaları	254
Kulak Ağrısı ve Kulak Enfeksiyonları (Otitis Media, Interna, Externa).....	169	Çarpık Dizler ve Çarpık Bacaklar	260
Yeme Alışkanlıkları (Yemek Seçme).....	176	Öğrenme Sorunları	263
Göz Problemleri.....	180	Bacak Ağrıları	266
Gelişim Geriliği (Zayıf Büyüme)	192	Bit	270
Bayılma (Senkop)	196	Topallama.....	273
Ateş	199	Ağız Yaraları.....	279
Düz Taban	206	Kas Krampları	286
Grip (İnfluenza, Gastroenterit ve Epstein-Barr Virüsü).....	207	Tırnak Yeme	288
Donma	212	Burun Kanaması	289
Saç Dökülmesi (Alopesi)	215	Solgunluk (Kansızlık)	292
Kafa Yaralanmaları	218	Penis Sorunları	297
Baş Ağrısı.....	224	Zehirlenmeler ve Zararlı Maddelerin Yutulması	302
İşitme Kaybı.....	230	Erken Ergenlik	305

Yenidoğanlarda Döküntüler	309	Pamukçuk	386
Çocuklarda Döküntüler	312	Parmak Emme.....	388
Okul Fobisi ve Okuldan Kaçınma	324	Tik ve Tourette Sendromu	390
Skrotum Ağrısı ve Şişliği.....	326	Diş Ağrısı	393
Nöbet (Konvülsiyon).....	332	Göbek Kordonu Sorunları.....	399
Kısa Boy.....	337	İnmemiş Testis	402
Kardeş Rekabeti	347	İdrar Yolu Enfeksiyonu (Mesane veya Böbrek Enfeksiyonu).....	404
Sinüzit.....	349	Vajinal Problemler.....	408
Uyku Sorunları	352	Kusma.....	415
Kıymık Batması	362	Siğiller.....	421
Horlama ve Tıkayıcı Uyku Apnesi	364	Güçsüzlük	423
Altına Kaçırma (Enkoprezis).....	368	Hırıltı.....	425
Boğaz Ağrısı (Farenjit ve Tonsillit)	371	Kaynaklar.....	430
Konuşma ve Dil Sorunları	375	Teşekkürler	432
Kekemelik	377	Fotoğraflar: Katkı Verenler	433
Diş Çıkarma	379	İndeks	435
Öfke Nöbetleri	383		

Kaynaklar

Ebeveynlerin erişebildiği bilgi miktarı çok fazladır ve değerlendirilmesi her zaman kolay değildir. İnternet sağlık bilgilerine erişimi kolaylaştırırken, bu erişim, ebeveynlerin bilgilerin güvenilir bir kaynaktan gelip gelmediğini veya hatta doğru olup olmadığını belirlemek için tonlarca bilgiyi gözden geçirmesini gerektirmektedir. Gerçek şu ki: İnternette mevcut olanların çoğu, çok güçlü bir şekilde sahip olunan kişisel görüşlere dayanmaktadır ve iyi bir araştırmaya dayanmayabilir ve hatta sağduyuya bile sahip olmayabilir. Yaralanma veya hastalık baş gösterdiğinde çocuğuna en iyi şekilde nasıl bakılacağı konusunda tavsiye arayan bir bakıcı için profesyonel bir kuruluştan veya resmi devlet sitelerinden güvenilir bir bilgi kaynağına sahip olmak paha biçilmezdir. Çocuğunuzun sağlık hizmeti sağlayıcısı, çocuğunuz için en iyi tavsiye ve danışmanlık kaynağınız olmaya devam etse de, bu kitabın iyi bir kaynak ve başlangıç noktası olacağını umuyoruz. Bu amaçla çocuk sağlığı konusunda güvenilir ve kapsamlı uluslararası kaynakların bir listesini hazırladık.

Parenting Corner

America Academy of Pediatrics (AAP)
P.O. Box 927, Dept C
Elk Grove Village IL 60009-0927
Tel 847-434-4000
www.aap.org/parents.html
Authoritative information in an American context with links to other credible resources

Caring for Kids

Canadian Paediatric Society (CPS)
2305 St Laurent Boulevard
Ottawa, ON K1G 4J8
Tel 613-526-9387
www.caringforkids.cps.ca
Authoritative information in a Canadian context with links to other credible resources

National Institute of Child Health and Human Development

Bldg 31, Room 2A32
31 Center Drive
Bethesda, MD 20892-2425
www.nichd.nih.gov
Official site of the U.S. government office on children's health

Canadian Institute of Child Health

Suite 300, 384 Bank Street
Ottawa, ON K2P 1Y4
Tel 613-230-8838
www.cich.ca
An advocate for children's health in a Canadian context

About Kids Health

The Hospital for Sick Children
555 University Avenue
Toronto, ON M5G 1X8
www.aboutkidshealth.ca
Comprehensive source of practical guidelines for baby and child health

Motherisk

The Hospital for Sick Children
555 University Avenue
Toronto, ON M5G 1X8
Tel 416-813-6780 or 877-327-4636
www.motherisk.org
A reliable source of evidence-based information about exposure to drugs and chemicals during pregnancy and while breastfeeding

Child and Family Canada

www.cfc-efc.ca

A collective of more than 50 child health agencies

La Leche League International

1400 North Meacham Road

Schaumburg, IL 60173-4840

Tel 800-LA-LECHE

www.lalecheleague.org

Support for mothers who choose to breastfeed

National Advisory Committee on Immunizations (NACI), Public Health Agency of Canada

www.phac-aspc.gc.ca/naci-ccni

A source of information, official statements, and updates on vaccines used in Canada

United States Department of Agriculture

www.mypyramid.gov

The USDA's MyPyramid food guide

Food and Nutrition, Health Canada

www.hc-sc.gc.ca/fn-an/index-eng.php

A webpage called Food and Nutrition with links to Canada's Food Guide, information on labeling, and other resources.

Safe Kids Canada

<http://www.safekidscanada.ca>

A resource for current safety regulations and information.

American Academy of Sleep Medicine (AASM)

www.aasmnet.org

A source of accurate information on sleep and sleep disorders

American Dental Association

www.ada.org

Canadian Dental Association

www.cda-adc.ca